

Slam Poetry - Give people a voice in their own language -

Door: Wilma van Esch

The Bronx, New York. Een keiharde samenleving vol bendes en rivaliteit. Een wereld vol geweld. Op één van de vele pleintjes is de spanning te snijden. Twee bendeleiders hebben een battle aangekondigd. Het plein staat vol en van links en rechts komen de twee bendes aanlopen. Voorop lopen onmiskenbaar de bendeleiders.

Shirley Steinberg werkt al jaren met pubers in dit stadsdeel en is getuige van bovenstaand tafereel.

Van alles schiet door haar hoofd, maar vooral het gevoel van machteloosheid, omdat zij zo meteen getuige zal zijn van een massale vechtpartij met vuurwapens, waarbij ongetwijfeld weer doden gaan vallen.

'Yo', daagt de ene bendeleider de ander uit, zijn groep wijdbeens, armen over elkaar achter hem.

De andere bende nadert, de bendeleider is duidelijk geagiteerd en opgefokt.

De eerste begint vol vuur te 'spitten', in heftige woorden en gebaren toont hij zijn onvrede. De groep achter hem en het publiek om hem heen begint te joelen, nadat zijn aanval klaar is. De tegenstander haalt diep adem, zet zijn pet schuin en 'spit' terug...

Shirley Steinberg vertelt vol passie over deze ervaring, die haar wereld op zijn kop zette. Zij maakte kennis met Hiphop, met Slam-poetry. Met gedreven coaches die kinderen helpen hun ellende om te zetten in taal, in ritme. Ze toont ons een video van Brave New Voices, een topprogramma in de USA waar jongeren slam-poetry wedstrijden aangaan en in teams tegen elkaar battles.

Het zijn indrukwekkende beelden, waarin jongeren hun diepste pijn en onzekerheid in hun eigen taal verbeelden. En zo vol kracht en vuur vorm geven aan alle mishandelingen, verkrachtingen en vormen van onderdrukking. De trainingssessies zijn zwaar, jongeren lopen tegen hun eigen grenzen en verdriet aan. Van het laten horen van een individuele stem maken ze de ontwikkeling door naar het werken in een team. En dat is zwaar. De coaches blijven dichtbij, zoeken voortdurend de dialoog op en werken vanuit 'Radical Love'.

Paulo Freire beschreef de Pedagogy of the Oppressed en houdt een warm pleidooi voor het geven van een stem aan mensen. Een stem in hun eigen taal. Slam-Poetry is daar een goed voorbeeld van.

Het geeft jongeren niet alleen taal en kracht, maar vooral inzicht in hun ellende. Door die ellende uit te drukken en te delen met leeftijdsgenoten, ontstaat verbondenheid en ontstaat de kracht om samen de wereld om hen heen beter te begrijpen en grip te krijgen op hun eigen plek daarin.

Shirley Steinberg vertelt van een les die zij jaarlijks doorwerkt met jongeren. Ze neemt de jongeren mee naar Walmart (een grote supermarktketen) en vraagt de jongeren te observeren wat er allemaal gebeurt. Haar klas is een afspiegeling van de wijk waarin ze werkt, dus veel gekleurde jongeren, maar ook blanken. Ieder jaar ontdekken ze hetzelfde: De zwarte jongeren worden direct bij binnenkomst gevolgd. Ze gedragen zich keurig, maar worden onafgebroken in het vizier gehouden door winkelpersoneel. De keurig ogende blanke meisjes stoppen ondertussen hun zakken vol, en er gebeurt niets...

Bij de nabespreking in de klas komt er natuurlijk een enorme boosheid naar boven. De onrechtvaardigheid is veel te groot en zowel de blanken als de gekleurde kinderen hebben het onrecht aan den lijve gevoeld. En dan pakt Steinberg door. Ze laat deze jongeren zien, dat deze situatie is zoals hij is, hoe dom en onnozel ook. Maar dat de jongeren zich vanaf nu bewust zijn van het onrecht en dus de kracht hebben hier wat aan te doen. Ook al geldt het dan niet direct voor hen.

'See the world, analyse it and love it' is haar boodschap.

'The world is constantly moving, and we have to move wit it. Understand how the world works, read the world and get in it. We can't empower people, we can only facilitate so they become powerfull. They have to create themselves!'

Shirley Ruth Steinberg University educator McGill University in Montreal, Quebec. Research professor at the University of Barcelona 2010). Thema's: Critical Multiculturalism, Kinderculture, Christotainment, and Postformal thinking. (i.s.m. Joe L. Kincheloe).

© Wilma van Esch

Expertisecentrum E.G.O. Nederland

w.vanesch@fontys.nl